

ԱՍՊԻՐԱՆՏՈՒՐԱՅԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ
ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԱՇԱՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱՄԱՍ (75 ՀԱՐՑ)

1. «Դիվանագիտություն» հասկացությունը. Դիվանագիտությունը որպես գիտություն և արվեստ:
2. Դիվանագիտական և հյուպատոսական իրավունքի հասկացությունը և աղբյուրները (Վիեննայի 1961 թ. և 1963թ. կոնվենցիաները):
3. Արտերկրում դիվանագիտական ներկայացուցչությունների տեսականները և նպատակները:
4. Դիվանագիտական և հյուպատոսական անձնակազմի արտոնություններն ու իմունիտետը և դրանց կիրառման առանձնահատկությունները:
5. Չինաստանի արտաքին հարաբերությունների մարմինների ընդհանուր բնութագիրը:
6. ԱՄՆ-ի արտաքին հարաբերությունների մարմինների ընդհանուր բնութագիրը:
7. Մեծ Բրիտանիայի արտաքին հարաբերությունների մարմինների ընդհանուր բնութագիրը:
8. Ֆրանսիայի արտաքին հարաբերությունների մարմինների ընդհանուր բնութագիրը:
9. Ռուսաստանի Դաշնության արտաքին հարաբերությունների մարմինների ընդհանուր բնութագիրը:
10. Դիվանագիտական բանակցությունների արդյունքները (պայմանագիր, համաձայնագիր, կոնվենցիա, հուշագիր, համատեղ հայտարարություն, արձանագրություն, մտադրությունների մասին համաձայնագիր, ջենթլմենյան համաձայնություն):
11. Դիվանագիտական ծառայության մասին ՀՀ օրենքի հիմնական դրույթները:
12. ՀՀ հյուպատոսական ծառայության մասին օրենքի հիմնական դրույթներ:
13. ՀՀ հյուպատոսական ծառայության մասին օրենքը նոտարական գործողությունների, հյուպատոսական վավերացման և գանձումների մասին:
14. ՀՀ օրենքը Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերի կնքման, վավերացման և չեղյալ հայտարարման մասին:
15. ՀՀ արտաքին հարաբերությունների պետական մարմինները, դրանց խնդիրները և պարտականությունները:
16. Դատամիջնորդությունը հին և միջնադարյան Հայաստանի միջազգային հարաբերություններում:
17. Բազրատունյաց Հայաստանի միջազգային իրավական կարգավիճակը 9-11-րդ դարերում:
18. Արտաքին հարաբերությունների մարմինները և դիվանագիտական ծառայությունը Եվրոպական երկրներում 16-18դդ.:

19. Դիվանագիտական ծառայությունը Վենետիկում (12-15 դդ.):
20. Վեստֆալյան համակարգը:
21. Նապոլեոնյան դիվանագիտությունը կայսրության շրջանում:
22. 1815թ. Վիեննայի կոնգրեսը. միջազգային հարաբերությունների վիեննական համակարգը:
23. 1878թ. Սան-Ստեֆանոյի պայմանագիրը և Բեռլինի վեհաժողովը:
24. Վերսալ-Վաշինգտոնյան համակարգի պայմանագրերը. Ազգերի լիգայի ստեղծումը:
25. Միջազգային հարաբերությունների առանձնահատկությունները միջպատերազմյան ժամանակաշրջանում 1922-1939 թթ.:
26. Յալթայան-պոտսդամյան համակարգը. ՄԱԿ-ի ստեղծումն ու գործունեությունը:
27. ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականությունը և արտաքին քաղաքական դոկտրինաները Սառը պատերազմի ընթացքում:
28. Գաղութային համակարգի փլուզման գործընթացը, երրորդ աշխարհն ու չմիացած երկրների շարժումը:
29. Հելսինկիի Եզրափակիչ ակտը և համընդհանուր անվտանգության հայեցակարգը:
30. Իսրայելա-պաղեստինյան հակամարտությունը:
31. Ռազմաքաղաքական դաշինքները Սառը պատերազմի տարիներին:
32. Գերմանիայի վերամիավորումը և ՆԱՏՕ-ի ընդլայնումը:
33. Հունաստան-Թուրքիա հարաբերություններն ու Կիպրոսի հիմնախնդիրը:
34. Հնդկաստան-Պակիստան հակամարտությունը:
35. Իրան-իրաքյան պատերազմի պատճառները, ընթացքն ու արդյունքները:
36. Բալկանյան ճգնաժամը 1991-1999թթ.:
37. Ռուսաստան-Ուկրաինա հակամարտությունը 2014-2024թթ.:
38. Իրանի միջուկային ծրագիրը:
39. Թուրքիայի քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում ԽՍՀՄ փլուզումից հետո:
40. Իրանի քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում ԽՍՀՄ փլուզումից հետո:
41. Ռուսաստանի Դաշնության էներգետիկ քաղաքականությունը 2000-2022թթ.:
42. Աֆղանստանը և Կենտրոնասիական աշխարհաքաղաքական փոխակերպումները 2001-2021թթ.:
43. Հնդկաստանի արտաքին քաղաքականության առաջնահերթությունները 21-րդ դարում:
44. ԱՄԵԱՆ-ի դերը Ասիական տարածաշրջանի ինտեգրացիոն գործընթացներում:
45. Նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության/ՆԱԵԿ (OPEC) ստեղծումն ու գործունեությունը:
46. Թայվանի հիմնահարցը:
47. Բրետոն-Վուդսի համակարգը:
48. Հայկական հարցը Փարիզի կոնֆերանսում:
49. Սան-Ռեմոյի կոնֆերանսը: Սերի պայմանագիրը:
50. Հայաստանի առաջին Հանրապետության միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղությունները (1918-1920թթ.):
51. Հայկական հարցը Լոնդոնի և Լոզանի կոնֆերանսներում:

52. Հայաստանը ըստ Ալեքսանդրապոլի (1920թ. դեկտ. 2), Մոսկվայի (1921 թ. մարտի 16), և Կարսի (1921 թ. հոկտ. 13) պայմանագրերի (համեմատական վերլուծություն):
53. Հայկական տարածքների հարցի արձարծումները 1945-1946թթ. և դրա արդյունքները:
54. Հայկական սփյուռքի դերը Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականությունում:
55. Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականության առաջնահերթությունները ըստ 2007 և 2020թթ. Ազգային անվտանգության ռազմավարության:
56. Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդիրը (Արցախյան շարժումը, պատերազմը, զինադադարի հաստատումը և հիմնախնդրի կարգավորման շուրջ բանակցային գործընթացը):
57. Միջազգային հարաբերությունների ռեալիզմի տեսությունը:
58. Միջազգային հարաբերությունների կոնստրուկտիվիստական տեսությունը:
59. Միջազգային հարաբերությունների լիբերալ տեսությունը:
60. Աշխարհաքաղաքականության դպրոցները:
61. Ներքամաքային պետությունների կարգավիճակի արդի առանձնահատկությունները:
62. Պետությունների նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցների և միակողմանի սահմանափակող միջոցների առանձնահատկությունները:
63. Պետությունների ներքին գործերին չմիջամտելու սկզբունքի կիրառման առանձնահատկությունները:
64. Արկտիկայի կարգավիճակը միջազգային հարաբերություններում:
65. ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքական դոկտրիններն ու գերակայությունները հետսառըպատերազմյան ժամանակաշրջանում:
66. ՌԴ արտաքին քաղաքականությունը հետխորհրդային տարածքում 2000-2022թթ.:
67. «Արաբական գարունը». նախադրյալները, ընթացքը և հետևանքները:
68. Չինաստանի արտաքին քաղաքականության հայեցակարգը:
69. Պետության ինքնիշխանությունը. հասկացությունը և բովանդակությունը:
70. Հետխորհրդային տարածքի հակամարտությունները. ծագումը, ընթացքը, հետևանքները:
71. Ճապոնիա-Չինաստան հարաբերությունները 2013-2022թթ.:
72. Չինաստան-ԱՄՆ հարաբերությունները 2007-2022թթ.:
73. Ժամանակակից հակամարտությունների տիպաբանությունը:
74. Ինտեգրացիոն գործընթացները Լատինական Ամերիկայում:
75. Ջրային ռեսուրսների խնդիրը միջազգային հարաբերություններում:

ԼՐԱՅՈՒՑԻՉ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱՄԱՍ (25 ՀԱՐՑ)

1. «Հանրային» դիվանագիտության հայեցակարգը:
2. Տնտեսական դիվանագիտությունը որպես բազմակողմ դիվանագիտության գործոն:
3. Բազմակողմ դիվանագիտության զարգացման հիմնական փուլերը:
4. Էներգետիկ դիվանագիտության առանձնահատկությունները 21-րդ դարում:
5. ՄԱԿ-ի խաղաղապահ գործողությունները 21-րդ դարում:
6. Արհեստական բանականության դերը արդի միջազգային հարաբերություններում. մարտահրավերները և հեռանկարները:
7. Թվային դիվանագիտության կիրառման առանձնահատկությունները:
8. Կլիմայական անվտանգության հիմնախնդիրները համաշխարհային քաղաքականությունում:
9. Պարենային անվտանգության հիմնախնդիրները :
10. Միջուկային անվտանգության հիմնախնդիրները:
11. Իսլամական գործոնը արդի միջազգային հարաբերություններում:
12. Եվրասիական տնտեսական միության ստեղծումը ու գործունեությունը:
13. Մեծ Յոթնակի և ԲՐԻԿՍԻ ձևաչափերը միջազգային հարաբերություններում:
14. Եվրոպական ինտեգրացիայի գործընթացն ու Եվրամիության երրորդ և չորրորդ ընդլայնումները:
15. Մարդասիրական իրավունքը. Ժնևի 1949թ. կոնվենցիաները:
16. Արտաքին քաղաքականության տեղեկատվական ապահովումը:
17. Մասնավոր ռազմական կազմակերպությունները և նրանց դերը արդի հակամարտություններում:
18. ՌԴ-ԱՄՆ հարաբերությունները 1991-2007 թթ.:
19. ՌԴ-ԱՄՆ հարաբերությունները 2007-2022թթ.:
20. ԱՄՆ-ի շահերը Հարավային Կովկասում և Կենտրոնական Ասիայում` արդի շրջանում:
21. Դիվանագիտական բանակցություններ վարելու ազգային առանձնահատկությունների ընդհանուր բնութագիրը:
22. Շանհայի համագործակցության կազմակերպության ստեղծումն ու գործունեությունը:
23. ՌԴ արտաքին քաղաքականության հայեցակարգերը:
24. Բոնի տեղահանված անձանց միջազգային պաշտպանության հիմնախնդիրները:
25. Նոր աշխարհակարգի ձևավորման միտումները և արդի մարտահրավերները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Աղբյուրներ

1. Հայաստանը միջազգային դիվանագիտության և սովետական արտաքին քաղաքականության փաստաթղթերում, խմբ. Ջ. Ս. Կիրակոսյան, Երևան, 1972, 810 էջ:

2. Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ռազմավարություն (2007), <https://razmavaraget.wordpress.com/wp-content/uploads/2019/07/national-security-strategy-of-the-republic-of-armenia.pdf>

3. Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ռազմավարություն (2020), https://www.primeminister.am/u_files/file/Different/AA-Razmavarutyun-Final.pdf

4. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը դիվանագիտական ծառայության մասին, <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docid=75809>

5. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը հյուպատոսական ծառայության մասին, <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docid=68049>

6. Վիեննայի կոնվենցիա դիվանագիտական հարաբերությունների մասին, <https://www.irtek.am/views/act.aspx?aid=37357>

7. Վիեննայի կոնվենցիա հյուպատոսական հարաբերությունների մասին, <https://www.irtek.am/views/act.aspx?aid=37360>

Մենագրություններ, հոդվածներ

ա) Հայերեն

1. Ասմուս Ռ., Բացելով ՆԱՏՕ-ի դուռը. Ինչպես վերակառուցվեց դաշինքը նոր դարաշրջանի նախաշեմին, «Ֆորին Աֆեյրս», «Տրանսատլանտյան նախաձեռնությունների հայկական կենտրոն», Երևան, 2008, 362 էջ:

2. Հայ համայնքն ԱՄՆ-ում - Եր.: «Նորավանք» ԳԿՀ, 2010. - 220 էջ:
https://tert.nla.am/archive/HAY%20GIRQ/Ardy/2001-2011/hayhamaynq_2010.pdf

3. Յուզբաշյան Կ. Ն., «Բազրատունյաց շրջանի» Հայաստանը՝ միջազգային իրավունքի տեսանկյունից, Պատմաբանասիրական հանդես, Երևան, 1975թ. հ.1, <https://arar.sci.am/dlibra/publication/189530/edition/172115/content>

4. Պետրոսյան Գ., Միջազգային քրեական իրավունք: Ուսումնական ձեռնարկ: Երևան, ԵՊՀ, հրատ, 2021, 340 էջ:

5. Տրենին Դ., Ուժերի նոր բալանս: Ինչպիսի՞ արտաքին քաղաքականություն է որդեգրելու Ռուսաստանը/ Թարգմանությունը ռուսերենից Մ. Հակոբյանի, Երևան, Newmag, 2022, 432 էջ:

6.Վաղարշյան Ա.Գ., Պետության և իրավունքի տեսություն -1. Դասախոսություններ, Երևան 2016:

7.Վաղարշյան Ա.Գ., Պետության և իրավունքի տեսություն -2. Դասախոսություններ, Երևան 2011:

8.Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, Երևանի համալսարանի հրատ., Երևան, 2002:

բ)Ռուսերեն

1.Акимбеков С. М. История Афганистана.-Астана-Алматы:ИМЭП при Фонде Первого Президента, 2015.-848 с.

2. Барсегов Ю. Г., Арбитраж в международных отношениях Армении эпохи античности и средних веков, Պատմության և իրավունքի հանդես, Երևան 1982, հ. 1:

3.Демидов В.В., Информационно-аналитическая работа в международных отношениях: Учеб. пособие.-Вузовский учебник, Москва, 2013, 200 с.

4.История дипломатии: [сб.]/ сост. А. Лактионов.- Москва, 2009, 943 с.

5.Кальвокоресси П., Мировая политика 1945-2000: В 2-х кн.Кн.1/ Пер. с англ.- М.: Междунар. Отношения, 2003.-624., ил.

6.Кальвокоресси П., Мировая политика 1945-2000: В 2-х кн.Кн.2/ Пер. с англ.- М.: Междунар. Отношения, 2003.-448., ил.

7.Киссинджер Г., Дипломатия: [пер. с англ. Верченко В.]- Москва. Изд. АСТ, 2018.-896 с.- (Геополитика).

8.Попов В.И., Современная дипломатия: теория и практика. Дипломатия-наука и искусство: Курс лекций.- 2-е изд., доп.-М.: Междунар. Отношения, 2010.576 с.

գ)Անգլերեն

1.Armenia and Soviet-Turkish Relations in Diplomatic Documents, 1945-1946. Ed. and introduc. By Arman J. Kirakossian, Antelias, 2018, 458 p.

2.David Armstrong, Lorna Lloyd, John Redmond, International Organisation in World Politics, under exclusive licence to Springer Nature Limited 2019, Third edition published 2004 by RED GLOBE PRESS, 280 p.

3.International Relations Theory, Edited by Stephen Mcglinchey, Rosie Walters & Christian Scheinpflug, Bristol, England 2017, 165p. <https://www.e-ir.info/wp-content/uploads/2017/11/International-Relations-Theory-E-IR.pdf>

4. John J. Mearsheimer The Tragedy of Great Power Politics, Updated Edition, W.W. Norton & Company, 2014, 561 p.
5. Sakwa, R. The international system and the clash of world orders. *China Int Strategy Rev.* 6, 39–57 (2024). <https://doi.org/10.1007/s42533-024-00163-8>
6. The New Public Diplomacy Soft Power in International Relations, Edited by Jan Melissen, Editorial matter, selection and introduction © Jan Melissen 2005 Chapters © their authors 2005, First published 2005 by PALGRAVE MACMILLAN, https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/The_New_Public_Diplomacy.pdf
7. Theories of International Relations, Third edition, Scott Burchill, Andrew Linklater, Richard Devetak, Jack Donnelly, Matthew Paterson, Christian Reus-Smit and Jacqui True, Published 2005 by PALGRAVE MACMILLAN, 310 p. <http://lib.jnu.ac.in/sites/default/files/RefrenceFile/Theories-of-IR.pdf>
8. The Truman Doctrine, 1947, <https://history.state.gov/milestones/1945-1952/truman-doctrine>
9. The Truman, Eisenhower & Nixon Doctrines: Understanding U.S. Foreign Policy during the Cold War, <https://www.trumanlibrary.gov/education/lesson-plans/truman-eisenhower-nixon-doctrines-understanding-us-foreign-policy-during>

Պաշտոնական վեբ-կայքեր

1. Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարություն <https://www.mfa.am/hy/>
2. Евразийский экономический союз, <https://portal.eaeunion.org/ru-ru/public/main.aspx>
3. Министерство иностранных дел Российской Федерации, <https://mid.ru/>
4. Foreign, Commonwealth & Development Office of UK, <https://www.gov.uk/government/organisations/foreign-commonwealth-development-office>
5. Ministry of Foreign Affairs of the Peoples of Chine Republic, <https://www.fmprc.gov.cn/eng/>
6. North Atlantic Treaty Organization, <https://www.nato.int/cps/en/natohq/index.htm>

7.The Ministry for Europe and Foreign Affairs of France,

<https://www.diplomatie.gouv.fr/en/>

8.United Nations, <https://www.un.org/en/>

9.U. S. Department of State, <https://www.state.gov/>